

Världsarvsförordning (20xx-xxx)

Inledning

1 §

Denna förordning gäller hantering av vissa av de förpliktelser som uppstått för Sverige med anledning av att Sverige har åtagit sig att följa Unescos konvention av den 16 november 1972 om skydd för världens kultur- och naturarv (världsarvskonventionen).

Det finns 15 områden i Sverige som är upptagna på världsarvslistan i enlighet med världsarvskonventionen (världsarv).

De förpliktelser som regleras i denna förordning är

- beredning av förslag på nya världsarv
- ansvar för frågor om vård av kultur- och naturarv
- skydd av världsarven i den nationella rätten
- ansvar att informera om världsarven, samt
- ansvar att rapportera till Unesco om förvaltningen av de svenska världsarven.

Ansvaret fördelas enligt denna förordning mellan Riksantikvarieämbetet, Naturvårdsverket, Svenska Unescorådet och länsstyrelserna.

Författningskommentar:

Förslaget är här en sammanhållande förordning. Ett alternativ är att lägga in reglerna i respektive myndighets instruktion. Fördelen med en sammanhållande förordning är att den ger överblick över ett specifikt område. Men om en myndighet vill ha överblick över sina uppgifter är det ett bättre alternativ att lägga in det i myndighetens instruktion. Man kan även hänvisa i instruktionen till en förordning. På så sätt uppnår man både tydlighet i uppdraget och överblick över världsarvsarbetet. Förslaget borde således vara en världsarvsförordning samt hänvisning till denna i respektive myndighets instruktion.

2 §

I beslutet enligt världsarvskonventionen att föra upp ett kultur- eller naturarv på världsarvslistan anges världsarvets särskilt stora universella värden. Dessa värden garanteras i svensk rätt som dock använder andra begrepp.

Bland annat följande författningar ger möjlighet för svenska myndigheter att säkerställa skyddet

- 1) kulturmiljölagen (1988:950)

- 2) kulturmiljöförordningen (1988: 1188)
- 3) förordningen (2010:1121) om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer
- 4) plan- och bygglagen (2010:900)
- 5) plan- och byggförordningen (1987:383)
- 6) förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen
- 7) miljöbalken (1998:808) och därtill lämpliga förordningar, främst förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m., förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., nationalparksförordningen (1987:938), förordningen (1998:200) om tillsyn enligt miljöbalken och miljöbedömningsförordningen (2017:966)
- 8) skogsvårdslagen (1979:429)
- 9) skogsvårdsförordningen (1993:1096)
- 10) Rennäringslagen (1971:437) och rennäringsförordningen (1993:384)

Bestämmelser om världsarven finns även i bland annat förordningen (2010:1770) om geografisk miljöinformation och vägmärkesförordningen (2007:90).

För världsarvet Lapponia gäller särskilda bestämmelser enligt Lapponiaförordningen (2011:840).

Världsarvsarbetet ska bedrivas med utgångspunkt i världsarvskonventionen, de nationella kulturpolitiska målen, de nationella målen för kulturmiljöarbetet, miljökvalitetsmålen och Förenta nationernas resolution (A/RES/70/1) om agenda 2030 för hållbar utveckling omfattande 17 mål.

Författningss kommentar:

Den här paragrafen syftar till att ge en överblick över vilka regler som gäller för skydd av världsarven. När nya förordningar eller lagar beslutas som gäller världsarven så fyller man på listan. Detta är ett effektivt sätt att få överblick.

Begreppet "garanteras" är hämtat från regeringens skrivelse 2001/02:171.

Centrala myndigheter för Sveriges världsarvsarbete

3 § Centrala myndigheter har uppsiktsansvar över världsarven på nationell nivå. Riksantikvarieämbetet har uppsiktsansvar över kulturarv och Naturvårdsverket har uppsiktsansvar över naturarv. I enlighet med Förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden ska berörda myndigheterna i samverkan med länsstyrelserna följa utvecklingen av frågor om hushållningen med mark- och vattenområden.

4 §

Riksantikvarieämbetet är nationell samordnare och har det övergripande ansvaret för Unescos konvention om skydd för världens kultur- och naturarv.

Riksantikvarieämbetet

- bereder frågor om kulturarv, inklusive förslag på nomineringar av världsarv åt regeringen
- har ett övergripande informationsansvar om världsarven och konventionen
- ansvarar för och samordnar uppföljning och rapportering till Unesco.

5 §

Riksantikvarieämbetet beslutar om tillstånd till användning av världsarvsemmblemet.

6 §

Naturvårdsverket

- bereder frågor om naturarv, inklusive förslag på nomineringar av världsarv åt regeringen
- har ett övergripande informationsansvar för världsarv som utsetts på grund av dess naturvärden
- ansvarar för att Unescos krav på uppföljning och rapportering gällande naturarven fullföljs.

7 §

Svenska Unescorådet

- bistår regeringen med råd, underlag, förslag och yttranden i frågor som rör Unescos verksamhet och Sveriges deltagande i denna verksamhet,
  - informerar, sprider kännedom om och skapar intresse i Sverige för Unescos verksamhet,
- handlägger och samordnar ärenden som Sverige har tagit emot från Unesco eller som rör Unescos verksamhet,

Länsstyrelserna

8 §

Vissa av länsstyrelserna är ansvariga för ett eller flera världsarv.

Länsstyrelsernas ansvar för ett världsarv omfattar skyldighet att

- a) bevaka världsarven och underrätta Riksantikvarieämbetet så snart risk för skada på världsarv uppstår. I de fall det gäller världsarven Laponia och Höga kusten och Kvarkens skärgård ska även Naturvårdsverket underrättas
- b) på begäran av Riksantikvarieämbetet eller Naturvårdsverket ansvara för rapportering om världsarvets förvaltning i samband med den periodiska rapporteringen till Unesco
- c) I samråd med lokala och regionala aktörer i världsarvsarbetet utse ett förvaltningsråd och en samordnare för världsarvet
- d) säkerställa att det finns en förvaltningsplan för världsarvet och att den uppdateras löpande.

Länsstyrelserna bereder eventuella förslag gällande nya världsarv på regional nivå i samarbete med Riksantikvarieämbetet och Naturvårdsverket och i samverkan med Svenska Unescorådet. Riksantikvarieämbetet och Naturvårdsverket avgör vilka eventuella förslag som ska beredas för nominering i samråd med Svenska Unescorådet.

Författningskommentar:

9 §

Länsstyrelsen i Stockholms län ansvarar för följande världsarv: Drottningholms slottsområde (1991), Birka och Hovgården (1993) och Skogskyrkogården (1994).

Länsstyrelsen i Västmanlands län ansvarar för världsarvet Engelsbergs bruk (1993).

Länsstyrelsen i Västra Götalands län ansvarar för världsarvet Hällristningsområdet i Tanum (1994).

Länsstyrelsen i Gotlands län ansvarar för världsarvet Hansestaden Visby (1995).

Länsstyrelsen i Norrbottens län ansvarar för världsarvet Gammelstads kyrkstad (1996), världsarvet Laponia (1996) och den del av världsarvet Struves meridianbåge (2005) som ligger inom svenskt territorium.

Länsstyrelsen i Blekinge län ansvarar för världsarvet Örlogsstaden Karlskrona (1998).

Länsstyrelsen i Västernorrlands län ansvarar för den del av världsarvet Höga kusten och Kvarkens skärgård (2000, utvidgat 2006) som ligger inom svenskt territorium.

Länsstyrelsen i Kalmar län ansvarar för världsarvet Södra Ölands odlingslandskap (2000).

Länsstyrelsen i Dalarnas län ansvarar för världsarvet Falun och Kopparbergslagen (2001).

Länsstyrelsen i Hallands län ansvarar för världsarvet Grimeton radiostation (2004).

Länsstyrelsen i Gävleborgs län ansvarar för världsarvet Hälsingegårdarna (2012).

Inom parentes anges det år området blev världsarv.

Förvaltningsråd

10 §

Förvaltningsrådets uppgift är att utgöra ett forum för samverkan, samråd och samtal mellan berörda aktörer.

Länsstyrelsen ska och berörd/berörda kommun/kommuner bör ingå i förvaltningsrådet. Därutöver kan t.ex. ägare, universitet och högskolor, museer, besöksnäring, ideella organisationer och företrädare för boende ingå i rådet.

Ett förvaltningsråd kan utgöra en styrelse eller liknande för en organisation som bildats för att förvalta världsarvet.

För världsarvet Laponia gäller Laponiaförordningen (2011:840) som gäller före bestämmelserna i denna förordning.

Författningskommentar:

Det föreligger inget hinder enligt ovanstående skrivning att utse redan befintlig styrelse för Laponia eller Grimeton till förvaltningsråd. Vi tror det är bra att ha samma begrepp för alla världsarv även om funktionen förvaltningsråd i praktiken innehas av en redan befintlig grupp som samtidigt är ex.vis. styrelse för en stiftelse. Man kan även tänka sig att förvaltningsrådet utgörs av styrelsen med komplettering av företrädare för t.ex. universitet och högskolor och andra aktörer.

Överklagande

11 §

Riksantikvarieämbetets beslut om användning av världsarvsemmet kan inte överklagas.

Författningskommentar:

Detta är det enda beslut som kan ha verkningar för enskilda. Vi såg inte i dagsläget behov av att ange att utseende av förvaltningsråd eller samordnare inte ska kunna överklagas. Men det kan vi fundera på.

Bemyndigande

12 §

Riksantikvarieämbetet får efter samråd med Naturvårdsverket meddela de föreskrifter som behövs om verkställigheten av denna förordning.

IKRAFTTRÄDANDEBESTÄMMELSER

Denna förordning träder i kraft den XXXXXX